

NÉPNEVELŐK LAPJA

NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI HETILAP.

Felelős szerkesztő: Ember János.

<p>A Népnevelők Budapesti Egyesületének s az Orsz. Bizottságának hiv. közlönye.</p> <p>Megjelenik e lap minden szombaton.</p>		<p>A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz:</p> <p>VIII., Telky-ter 23 sz. alá küldendők.</p>
<p>ELŐFIZETÉSI ÁRA</p> <p>Égész évre 8 kor.</p> <p>Fél évre 4 „</p> <p>Negyed évre 2 „</p> <p>Hirdetések díja petit soronként 20 fillér.</p> <p>— Kéziratokat nem küldünk vissza. —</p>		<p>Előfizetések, reklamációk és hirdetések a kiadóhoz:</p> <p>A „HUNNIA“ KÖNYVNYOMDA VALLALATHOZ:</p> <p>(VI., Teréz-körút 8. szám alá küldendők)</p>

A Népnevelők Budapesti Egyesületének tagjai tagdíj nélkül kaphatják a lapot — Tagdíj: a egyéb egyesületi ügyekben szívesen szolgál felvilágosítással CSÁKY ELEK egyes. titkár. VI. Felső erdőesori fiú iskola. — A tagsági díjak SZÉKELY KÁROLY pénztárnokhoz VI., Felső erdőesori fiú iskola, küldendők.

Nagy és hatalmas szabad egyesület.

Értsük meg egymást. A Népnevelők egyesületének és a Tanítók Kaszinójának tervezett és immár többször megbeszélte egyesülése nem azért szükséges, hogy a sorvadóknak az élete az egyesülés által megmentessék. Nincs itt szó egyiknek vagy másiknak nyereségéről, vagy veszteségéről; tulajdonképen arról sincsen szó, ki minő áldozatot hoz. Az, hogy a Népnevelők Egyesülete a legmesszebbmenő előzékenységgel a lap kivételével mindenét áldozatul hozza, hogy a Kaszinó kritikus helyzete dicsára is kész az egyesülés érdekében még anyagi áldozatokra is, világosan mutatja, hogy itt kicsinyes tekintetek legalább elvben nem dominálnak. Az egyezkedő felek tisztában vannak azzal, hogy az erők tömörítése itt a fődolog.

Am ha az erők tömörítésének gondolatát úgy akarják keresztül vinni, hogy abból igazi nagy haszon háramoljék a főváros, sőt az egész ország népnevelésére, jó lesz ismét elmondani, hangsúlyozni, mit is akarnak tulajdonképen az erők egyesítésével?

Nemcsak azt akarjuk, hogy kevesebb legyen a tagsági díj s hogy ugyanazok az emberek ne legyenek ugyanegy időben több egyesületi gyűlésre hívva. A többek között az is valami; de éppenséggel, nem fődolog. Azért sem egyesülünk, hogy mint szabadegyesület is a megélhetés mindennapi gondjaival bajlódjunk, (miként most történik főleg az egyik egyesülni törekvő félnél). — Nem. Ezek kicsi dolgok. Ezekért a kis ujjunkat is kár megmozdítani.

Azért egyesülünk, hogy a magyar népoktatás irányítására és a tanítói osztály sorsának alakulására tényezőként érvényesülő, a tanítók ezreit egyesítő országos jellegű nagy és hatalmas szabad egyesületet alkossunk.

Ne mondja senki, hogy az nem lehetséges. Legalább ma még ne mondja, mert eddig nem kíséreltük meg ennek a tervben levő tanítói intézménynak megteremtését. A Kaszinó megalkotóinak ugyan ilyesmi volt az eszükben, de a kivitelnél annyira elhibázták a dolgot, hogy az ő kísérletüket ebben az irányban számba alig vehetjük. A célokat ugyan helyesen tüzték ki, a munkálkodás módjait is elfoghatólag jelölték meg, hanem egyéb tekintetben eltévesztették a dolgot. Úgy vélték, hogy a tanítók úgy Budapesten, mint a vidéken rendkívüli szerencsájüknök fogják tartani, hogy a Magyar Tanítók Kaszinójának büszke lobogója alatt egyesüljenek; de keservesen csalódtak. A tagokat úgy itt, mint a vidéken mesterségesen kellett összehozni s mesterségesen kell együtt tartani, az ezrekre menő tagdíjhátralékokat pedig pórolni kell!

Igy történt s nem is történhetet másképen, mert a *Kaszinó keveset adott és sokat követelt. A mit a Kaszinó tagjainak adott, sohasem állott arányban a tagok anyagi áldozataival.*

Tíz forint évi tagsági díj tanító ember részéről nagy pénz. Ezért megfelelő ellenértéket kell adni s akkor nincs szükség a tagsági díj hátralékok perlésére. Az új szabad egyesületet akként kell szervezni, hogy a tagok anyagi áldozataikért az intézmény ellenszolgáltatásaiban olyan kárpótlást nyerjenek, hogy ne veszteseknek, hanem nyerteseknek tudják magukat. Aztán az egyesület olyan tevékenységet fejtsen ki, hogy minden budapesti tanító tartsa tisztességnek, hogy ennek az egyesületnek tagja lehet. Így és csak is így lehet a tanítók ezreit az új lobogó alatt egyesíteni.

De beszéljünk egy kissé világosabban.

Az egyesületnek kétféle tagjai lehetnek: budapestiek és vidékiek, jogokban és kötelességekben egyenlők valamennyien. A különbség csak annyi közöttük, hogy a budapestiek nagyobb tagsági díjat fizetnek, mert az egyesület ellenszolgáltatásait mint helybeliek jobban élvezhetik.

A budapesti rendes tag fizet évi 12 korona tagdíjat (havi 1 koronát) s ezért kap otthon s ebben mindazt élvezi, a mit az ilyen társadalmi otthonok tagjaiknak nyújtanak. Kap egy jó! szerkesztett népoktatási lapot, melynek megjelenését a lap közérdekű volta miatt — várva-várja. Kapja továbbá minifazokat a más fajtájú kedvezményeket, a melyeket, a hasonló szervezetű otthonok tagjaiknak nyújtanak.

Ezek a havi 1 korona tagsági díjnak s az egyszer s mindenkorra

járó 1 korona felvételi díjnak teljesen megfelelő ellenértékek. Az új egyesület tagjai tudni fogják, miért adják a havi 1 korona tagsági díjat és nem kell majd őket perelni, mert a rendes és pontos fizetés érdekében álló dolog lesz.

A sűrű korona mellett nem lesz a nincs jelképe a „kassza“, hanem pénztartó szekrény s az egyesület erejének javát a szellemi, erkölcsi célok megvalósítására fordíthatja. S ha meg is teszi, a kebelében nyilvánuló szellemi életnek olyan nagy lesz a vonzó ereje, a minőre most csak nem is gondolunk.

Egy ilyen egyesületbe nem lesz nehéz 1000 budapesti tanítót, tanárt, ügybarátot belépésre birni s az egyesület kötelékében állandóan megtartani. — Ez az 1000 tag (a játék s egyéb díjakkal) legkevesebb 12,000 korona évi jövedelmet jelent.

Szép summa, de nem elég arra, hogy egy olyan nagyszabású tanító társadalmi intézménynek a kiadásait fedezze, a minőt teremteni akarunk. A mi hiányozni fog, azt a vidéki kartársak pótolják. Meg fogják tenni. Bizonyos vagyok benne, csak helyezkedjünk velők szemben is arra az álláspontra, hogy az anyagi áldozatokért megfelelő ellenértéket nyujtunk.

A vidéki rendes tag fizet 8 korona tagsági díjat s kapja ezért a következőket: az egyesület heti lapját, Budapesten tartózkodása idején ingyen szállást kap az otthonban és olcsó ellátást, továbbá díjmentes utmutatást minden tekintetben a titkárság részéről; élvezi továbbá ittléte idején az összes kedvezményeket s mint rendes tag élhet az összes jogokkal.

A do ut des elve alapján ekként szervezett új egyesület minden bizonynyal a tanítók ezreit fogja egyesíteni s a sűrű koronából lesz pénze minden szükségesre. Nem lesz ráutalva a nyárspolgáris zsugorításra, hanem mint a rendezett viszonyok között élő, biztos jövedelmű gazdának tellik a jövedelméből mindenre. Az új egyesült lapjának csupán a hirdetésből lesz akkor jövedelme, mint most van a tagdíjakból; mert egy több ezer példányban közkézen forgó organumban egy egész nagy társadalmi osztály losszágos organumában szívesen hirdetetnek a kereskedők.

Miután lesz miből, a munkatársak — habár kezdetben szerényen is — díjazva lesznek s a lap minden közleménye ahhoz értő emberek által lesz megírva.

Egy szóval az új, nagy és hatalmas szabad egyesületben új élet pezsdül; olyan élet, a mely méltó egy szabad ország pórázon nem tartott néptanítóihoz.

Csak akarnunk kell. És pedig első sorban nekünk budapestieknek kell akarnunk.

E. J.

A munka szerepe a nevelésben.

V.

Van-e nagyobb dolog az emberi emberiség életében, mint az embernevelés? Van-e becsesebb azok számára, kik nevelésben részesnek? Van-e fontosabb azok számára, kik vele foglalkoznak? Embert nevelni, a teremtés királyát hivatására képesíteni, őt lélekkel, szívvel, szóval megindítani, nagyságához méltó szépséggé és kifejezéssé alkotni: milyen mű az ilyen!

Meg kell azonban értenünk, a mit ez értekezés elején már érintettünk. Ezt a munkát mit a tanító tanítványában is értük végez nélkülök nem teljesítheti. **A gyermek munkája nélkül az ember képzése lehetetlenség.**

Hiába helyeznök fiatal életét, mint valami szerencsés növényét a leggazdagabb, legtisztább légkörbe; hiába esküdnének össze a természet és adomány, ember és Isten, a föld és ég minden ihleté arra, hogy a gyermeki lelket megtermékenyítsék, kifejlesszék, felemeljék, ha nincs meg az az önkéntes belső tevékenysége, mely a külső nevelésnek megfelel, *sem az ég, sem a föld, sem a földi, sem az isteni szikra, sem az emberi közremunkálás a gyermek munkája nélkül nem fogja elérni azt, a mi a nevelés tulajdonképeni feladata, hogy a gyermekekből „ember“ legyen.*

A valóságban minden teremtett lénynek az a hivatása, hogy saját törvénye szerint fejlődjék. Az ember nevelése az élet törvényei szerint történik, *az ember nevelése nem egyéb, mint az emberi természetben uralkodó törvények egyensúlyában fejlődő ember maga.* Az emberi természet egyik alaptörvénye a munka s ez parancsoló, megszeghetetlen törvény. Ebből önként következik, hogy az ember tökéletesítése, vagy nevelése csak a munkában és a munka által lehetséges; más szóval munka nélkül az embert nem lehet felnevelni, nélküle a tökéletesedésre képtelen.

Ez az eredeti jellemvonás, az a dicsőségteljes jel, mi az ember képzést a teremtés más lényének képzésétől megkülönbözteti: a szabad igyekezet, az önkéntes munka. Adjuk meg a növénynek az ő talaját, légkörét és napját: a növény nő és felemelkedik; nevelése a külső kényszertől függ. Erőfeszítésre képtelen, a Gondviselés parancsára enged az erők tevékenységének, melyek fejlődésre indítják. Minő egész nem másképp áll a dolog ama lény nevelésével, melyet emberi plántának nevezünk. Az ember fejlődésének tevékenynek kell lennie. Az ember bukott lény; fejlődésének fáradságosnak kell lennie, csak az erőfeszítés segítségével nevelhető. Természetes normális fejlődésének sokszorosan utjában áll, energiájával jogos fejlődésének akadályait el kell hárítania. Fájdalmas barázdát, a munka nyomát kell viselnie, mely őt érintette vagy helyesebben, melylyel érintkezésbe jutott, hogy életének nevelésében, képzésében a teremtő tevékenységével közremunkáljon. Az ember a teremtés remekműve, de ezen remekmű befejezését neki saját verejtékes munkájából kell elősegíteni. Saját műveinek befejezésével önmagát tökéletesíti az ember. Saját verejtékes munkájában kell tökéletesedésének biztosítékát keresnie; s csak az által, hogy önmagát

faragja, simítja, kidolgozza, érdemli ki magának ifju korában férfikorának tiszteletét. E nélkül a személyes munka nélkül, mely által a gyermek önmagát alakítja, képezi nem végezhető az embernevelés; e nélkül kudarcot vall az egész nevelési munka; az ember nem emelkedik fel, sülyedni fog eszében, akaratában és szívében és ebben a hármasságban őt becstelenítő, méltóságától megfosztó lustaságban önmagában fogja feltüntetni az ember bukását.

A szellem, az akarat és a szív expansív, emelkedő, harmonikus fejlődése által történik a nevelés és emelkedik az ember emberi magaslatra.

És most kérdek mindenkit, ki valaha az embernevelés fáradságtejes munkájával foglalkozott, avagy foglalkozik, mivé lesz az ész, az akarat és a szív a gyermek önkéntes munkája nélkül, mi lesz a természetes képességeikről munka nélkül, mi lesz az erkölcsi élet e három erőteljes ágából, melyek által az ember nő, erősödik, terjeszkedik s mint a jól nevelt fa levelezik virágozik és gyümölcsöt érlel?

Ha pedig az ész fejlődését csak az oktatás szempontjából méltánám figyelemre, kérdezhetném: és mi lesz az eszből a gyermek munkája nélkül? Az ész, ez az isteni sugár az emberben, az emberi természetnek ez az angyal ábrázata; az ész, melyet a gyermek azért kapott, hogy vele az eszmények (ideák) égboltja felé töljön, mint a szem tekint a csillagos égbolt felé; az ész, melyet az Úr azért teremtett, hogy magasabbra emelkedjek minden testnél, nagyobb tért foglaljon mint az összes világok és fényesebben ragyogjon, mint a világűr minden égő napja, — kérdem, mi lesz a nagyra hivatott eszből, ha a gyermek, mint a gyáva, félénk katona, a munka hatalmas fegyverét magától eldobja? A dolgok hatalmas szűk határok közé szoritja, felületes lesz, összezavarodik, nem növekszik, de csökken, a felszint érinti, de mélybe nem hatol; mint halvány mécs pislákol, de állandó világossága nincs, mely a lelket képesíti, hogy meglássa az igazságot, mint szemeink látják a nap fényét. Az ész elvezti terjedelmét, alaposságát, világosságát, tehát az igazi tudás feltételeit.

De ez ne idegenítsen el bennünket; a tudomány győzelem, az ész pedig hódító, a tanulás küzdelem és a munka nélkülözhetlen fegyver. Az a szellem kifejlődésének kikerülhetetlen törvénye és a jóakaró szó kötelessége itt a valóság színe előtt a mai korban nagyon is általánossá vált csalódást megdönteni.

Az ifjuság, mely értékes isteni adományokat kapott, egy igen veszélyes és könnyű csábításnak van kitéve, annak, hogy könnyen hisz a tehetség (talentum) mindenhatóságában. Az ifju, ki valamit érez abból, mi a tehetségnek, ha nem is éppen a lángésznek nevezünk, szerencsés természetének fáradság nélküli termékenységet tulajdonít. Azt hiszi, hogy ezzel a pezsgő étellel később csak a gondolatot rejtő homlokot érinti ujjával, hogy abból csodák pattanjanak ki. Később a tapasztalás széttepi e kevély illúziót, melyben az elbizott ifju lágyan ringatózott. A sok szerencsés lángész, melyek első fejlődése oly sokat ígért, végtére önismeretre jut, mely telve van gyógyíthatatlan keserűséggel. Azokban az ifjakban, kiknek virágteljes tavasza oly bőtermésű nyarat s őszet ígért, legtöbbször csalódnak családjaik, csalódik a társa-

dalom s leginkább ök maguk. Tudatlanságuk tehetségeik gunyja s életük valósága reményeiknek kigunyolása.

Ha a tehetség a termékenység feltétele is, még nem maga termékenység. Isten oltja az emberbe a képességet, de az ember hivatása, hogy megtermékenyítse. A tehetség eszköze ugyan a tudásnak, de még nem a tudás. A tehetséget Isten adja az embernek, de az ember kötelessége, hogy öneje megfeszítésével a tudás dicsőséges utjait megnyissa. Hiába szórja pazar kézzel adományait az ifjura, ha ő maga nem dolgozik, soha sem lesz belőle tudós. Kimerítő, világos és alapos tudáshoz jutni kemény és makacs munka nélkül a lehetetlenségek közé tartozik. Az ember csak azt tudja, a mit megtart, csak azt tarthatja meg, amit tanult, csak azt tanuhatja meg, a mit felfog, más szóval, amit gondolkozásának munkájával, *erőszakkal* magához ragadott. Há nem csalódom, ebben rejlik a philosophiai értelme ennek az egyszerű és mégis sokatjelentő szónak: *tanulás*.

P. Félix után M. A.

A Tanító-testület szervezete.

— Levél Soltész Kálmán kartársamhoz. —

Tisztelt Kartársam! Nem ismerem Önt személyesen és azt nagyon sajnálom; de ezért fölteszem, hogy nem fogja rossz néven venni, ha ezt a pár sornyi írásmat egyenest Önhöz intézem. Talán sikerül ily módon egy fontos kérdést némiképen tisztába hoznom és Önt sok hasonló gondolkodásu jeles kartársunkkal együtt — nézetének megváltoztatására bírom.

A Budapesti Tanítótestületről van szó. Ön igen tisztelt Kartársam, nem igen bizik abban, hogy a szoban levő egyesület valaha életrevaló lesz és a tanítóság javára hasznos munkát végezhet. Ezt a bizalmatlanságot az egyesület terméketlen multjából és jelenlegi tökéletlen szervezetéből meríti. Hát a multa nézve én nem mondhatok mértékadó véleményt, mert csak néhány év óta vagyok a Testületnek tagja; de az Ön véleményét e tekintetben elfogadom mértékadónak és pedig annál inkább, mert az egyesületnek számos régi és hasonlóképen érdemes tagja is ugy nyilatkozik az egyesület multjáról, mint Ön. Vagyis azt állítják, hogy az egyesület eddigelé nem hivatkozhatik megemlítésre méltó eredményekre. Elismerem, hogy ilyen előzmények után van némi jogosultsága az Ön pesszimiztikus fölfogásának.

A szervezetre vonatkozó aggodalmakban azonban már nem osztozhatom. Mert majdnem teljesen azonos szervezet mellett egyes vidéki egyesületek sokkal több eredményt értek el, mint a budapesti. (Ámbár hiszen azoknak sem igen van mivel dicsekedniök.) Továbbá mert a szervezetet — ha szükségnek mutatkozik — bármikor meg lehet változtatni. Megvallom, csodálkozva hallok igen kiváló kartársaktól, hogy az egyesület *szervezetében* van a hiba, de *lényeges* hibáknak a fölsorolását nem hallottam. Ön is, igen tisztelt Kartársam, egy olyan szervezeti hibára utal, amely *voltaképen* nincs. Azt kérdi ugyanis: „Miért vontuk bele újra a másnemű tanítókat, a képezdét, a polgári iskoláikat, mikor azok érdekei a mieinkel nem azonosak és amikor

nekik ugyis külön-külön álló egyesületük van és ők ott dolgoznak, nem nálunk, velünk?”

Hát itt talán egy kis félreértés van a dologban; mert új alapszabályaink a képezdei, polgári iskolai stb. tanárokat nem vonják bele az egyesületbe, hanem megengedik nekik, hogy — ha kedvük tartja — egyesületünkbe belépjenek. És ha akad közülük olyan, aki belép — bizonyára csak kevés fog akadni — annak csak örülhetünk, mert azok nem *kénytelenség*ből jönnek hozzánk, hanem mivel *dolgozni* akarnak. Szokszor hallottam és magam is hangoztattam azt a panaszt, hogy a közülünk magasabb iskolához kerülő tanférfiak bennünket többnyire elfelednek, megtagadnak, gőgösen lenéznek; nem jobb-e ezzel szemben ha jobbjaink, a kik a mienknél kedvezőbb állásba emelkedtek, tovább is tanítóknak valják magukat s velünk együtt akarnak dolgozni a népnevelés meg a néptanítók javáért? Nem válik-e javára egyesületi életünknek, ha például egy Móra István nyilvánosan vallja hozzánk való tartozását és tanító voltát? — És így vagyunk a „nem községi elemi iskolai” tanítókkal is, akiknek befogadása szintén nincs Önnek inyére; mert ezek közül az állami tanítók (akik mindössze is alig vannak tizen) miniszteri rendelet alapján, *kötelezett* tagjai egyesületünknek, a felekezetiesek közül pedig — tudtommal — eddig egyetlen egy sem lépett be; és bár ez utóbbiak is belépnének önkéntes tagokul!

A szervezetben nincs *lényeges* hiba és az egyesület meddőségeinek oka nem a szervezetben van. Ennek ellenkezőjét csak akkor fogadnám el valóságul ha valaki kitudná mutatni, hogy ekkor meg akkor az egyesület ezt vagy azt a szép s nagy dolgot akarta keresztül vinni, a keresztülvitelhez hozzá is fogott, de a *szervezet hibás volta miatt* nem mehetett semmire sem; vagy ezt, vagy amazt a fontos kérdést az egyesületet ellenőrző tanfelügyelő nem engedte tárgyalni és dűlőre vinni. De ilyen eseteket senki sem tud mutatni, az egyesület soha sem akadt meg nagy munkájában a szervezet miatt, vagy a szervezetet ellenőrző hatóságok miatt. Szóval a szervezet még eddig nem bizonyult se jónak, se rossznak.

Hát ki kell próbálni. És ha a *próba* — nem a szóbeszéd — azt mutatja, hogy a szervezet csakugyan rossz, akkor át kell alakítani. Ha pedig semmiképen sem lehetne az egyesületet életrevaló intézménnyé tennünk, akkor végre ki kellene mondanunk annak feloszlását. De összetörni egy hatalmas keretet, mert üres, mert eddig még nem adtak neki tartalmat, — ez bizony helytelen eljárás volna.

Már most az a kérdés, hogy ki a hibás az egyesület eddigi meddőségeért, ha a szervezet nem hibás? Talán a vezető személyek? Nem, hanem a *budapesti tanítóság a maga egészében*. Ne értsen felre igen tisztelt Kartársam és ne értsenek felre mások se, a kik a kérdés iránt érdeklődnek. Foglalkoztam a kérdéssel, sokat gondolkoztam felőle és igyekeztem helyes fölfogásra jutni. Ez a fölfogás pedig — melyet helyesnek vélek — a következő:

Minden szakegyesülettől várnak valamit a tagok: erkölcsi vagy anyagi előnyöket, vagy mindkettőt. Csupán azért, hogy egyesületesdít játszassunk, nem lépünk be egy szakegyesületbe. Ha az egyesület megfelel a hozzája fűzött várakozásoknak, akkor a tagok ragaszkod-

riak hozzája, lelkesülnek érte, ha az egyesületnek semmi hasznát nem látják a tagok sem magukra nézve, sem az ügyre nézve, akkor az egyesületet cserben hagyják. Már most a Budapesti Tanítótestület úgy élt, hogy nem szolgálhatta tagjainak semmiféle érdekét. Mert az *egyesülésükénél* vagy *összeköttetéseinknél* fogva erős tagok, semmit sem vártak a köztől, hanem *kijárták* a maguk javát és előnyeit, a *közrovására is*; ezek tehát nem is törődtek az egyesülettel. Az *egyéni györgyek*, pedig — valami régi babonától lenyügözve — nem tudtak és nem merték erőiket összevetni a maguk erkölcsi és anyagi érdekeinek megóvására. És mivel így az egyesületen senkinek sem volt keresnivalója, sem az erőseknek, sem a gyöngéknek, hát nem voltak ott olyanok sem, a kik a népnevelésüggyel valami sokat törődtek volna.

De mintha hallanám az ellenvetést: Hiszen ott voltak a vezetők. De hát ki ismer olyan egyesületet, amely csupán a vezetők buzgalnából virágozó életet tud fölmutatni? Aztán meg a vezetők nem is voltak semmire sem kötelezve a tagokkal szemben. S ha senki sem adott munkaprogrammot, amelynek alapján a tagok bizalmát kérte; s ha a tagok nem állították föl programmot, amelynek beváltásához a maguk bizalmát kötötték volna. Választott a budapesti tanítósnág — vagy helyesebben: a budapesti tanítósnágnak egy-egy muszájból összeverődött töredéke — tisztikart, mert muszáj volt. A megválasztottak pedig — többnyire igen érdemes, sokszor kiváló férfiak — a tisztséget elfogadták, hogy az egyesület ne legyen fej nélkül. Azután a vezetők várták, hogy akarjanak valamit a tagok, a tagok meg várták, hogy akarjanak valamit a vezetők; és mivel az egyik résznek nem volt mit akarnia, a másik rész meg nem mert akarni, hát nem történt semmi. Így maradt az az egyesület papiros-intézmény.

Papirosintézményekre pedig nekünk, budapesti tanítóknak, nincs szükségünk. Ellenben szükségünk van egy valamennyiünket magába foglaló, életrevaló egyesületre, amely a kevesebb tagot számláló szabad egyesület-ekkel vállalva működék és a mi érdekeinket minden irányban bátran, férfiasan képviselje. Nekünk tehát meg kell állapítanunk, hogy mit várunk az egyesülettől a tanítósnág erkölcsi és anyagi helyzetének emelése bszéljából és mit várunk tőle a fővárosi népnevelés fejlesztése érdekében. Ezeket megállapítván, az egyesület élére olyan embereket kell állítanunk, akik nyilvánosan kötelezik magukat arra, hogy az egyesületet a nagy többség által megjelölt irányban fogják vezetni. És ha ez megtörtént, akkor résen kell lennünk és a vezetőséget élénk figyelemmel kell kísérenünk, hogy beváltja-e, a mire vállalkozott, vagy legalább megtesz-e minden lehető arra nézve, hogy a tanítósnág óhajításai megvalósuljanak. Ha igen, akkor a vezetőséget támogatjuk, ha nem, akkor leszorítjuk arról a helyről, amelyre nem való.

Igy — lehet véleményem szerint — a Budapesti Tanítótestületből életrevaló egyesület. De még csak meg sem próbálni, hogy ennek az egyesületnek a keretén belül fejlődhetik-e szabad, egészséges élet és már előre azt állítani (mint egyik jeles szaktársunk ebben a lapban tette, hogy szabadságszerető ember ebben az egyesületben nem működhetik: ez nem nagyon komoly dolog.

Evvel, igen tisztelt Kartársam, végére értem máris hosszúra nyult

levelemnek. Nekem erős hitem, hogy a Budapesti Tanítótestület keze-
lében igenis lehet *nagy dolgokat* véghez vinni, nagy szolgálatokat
tenni a fővárosi tanítóságok és a fővárosi népnevelésügynek. Bár
sikerülne evvel a pár jószándéku sorral Önt — testületünk egyik
nagyon érdemes tagját — és a hasonló nézetten levő kartársakat
pesszimiztikus fölfogásuk megváltoztatására bírom! Tiszteelő kartársa:

Somogyi Béla.

A nevelés az iskolában.

Csekélységem állította, a lefolyt iskolai évben a szakrendszerrel
irt értekezé-ében, hogy a mai iskola már inkább csak tanít s az elmét
miveli és tölti meg encyclopedicus ismeretekkel s a szívet, az erkölcsi
érzület e képies központját, paragon hagyja, vagyis nem nevel.

Óriási veszélyt, a társadalom romlását vonja maga után az ily
egyoldalú képzés. Vagy ki nem veszi észre a társadalom, ugyszólván
kivétel nélkül minden rétegének erkölcsi hanyatlását s az anyagiak
után való lázas kapkodását és tisztességtelen versengését. Észre vették
az irányadó körök is e veszedelmet és alkalmazzák is az intézkedések,
intézmények, törvények és paragrafusok mindenféle alakját védekezé-
sül, még az elme intenzívebb kiképzését is; csak épen az legközelebb
található egyszerű és nézetem szerint biztos segítő eszközt, a jellem
nagyobb mérvű kiképzését hagyják figyelmem kívül, nem ismervén fel,
vagy nem akarván felismerni annak nagy jelentőségét.

Ha visszatekintünk évszázadok, vagy évezredek előtt élt népek
életére s vizsgáljuk azok történelmét, tisztán állanak előttünk hibáik és
erényeik és le tudjuk vonni bár azokból a tanulságokat, de Isten tudja
még sem tanulunk belőlök. Mintegy végzetszerűség súlyos nyomása az
az emberiségen, hogy mint az egyén, úgy a tömeg sem bír okólni
más baján, hanem minden éleselműség, minden kulturális haladás mel-
lett is ugyanazon hibákba és tévedésekbe, sodródik, melyeknek szomorú
tanulságai riasztó mezeitelenségökben állanak előtte.

Mily remek példáit látjuk a görög és római nép államrendjének
és erkölcsi életének, mely a családot és államot, egyént és társadal-
mat a legnagyobb erő-kifejtésére képesített és mondhatni eszményi
magaslatra emelt. Viszont a sülyedés és züllés mekkora práterét talál-
juk utána, midőn elveszítették az utat, melyen elindultak és letéved-
tek az erkölcsös élet talajáról.

Világos tehát előttünk, hogy erkölcs, jellem és becsületesség nél-
kül nem állhat meg sem egyén, sem család, sem társadalom; és mit
teszünk mégis? Mindent elkövetünk, hogy az egyén és az egész társa-
dalom szellemi erejét, ismereteinek bőségét a lehető leg-zélsőbb határig
fokozzuk, míg az erkölcsi érzület ápolását alig méltatjuk.

Kétségtelen immár, hogy a társadalom, illetve az egyén, az em-
ber erkölcsi kiképzését, nevelését szélesebb alapra kell fektetni. Kérdés
már most csak az, hol és miként kezdjük? Hogy hol? Hát természet-
esen lehetőleg az emberi életfolyamat kezdetén és ne a közepén vagy
a végén, valamint a kertész sem idomítja a fát annak felnövekedett
korában, a mikor már inkább török mint hajlik.

Az életfolyamat kezdetén első és legtökéletesebb nevelő az **anya**. Tökéletes a nevelése, mert természetes; a mesterkéeltség csak később veszi át az uralmát.

Utána jön az ovoda a 3-ik életévtől a 6-ikig. Még az is meg lehetős természetességgel nevel, mivel tanítási anyaga szűkkörű s így legnagyobb részben a nevelésre van utalva a munkája. Most jön aztán az iskola, ez a mindannyiunk által ismert intézmény, magához ragadván a 6 éves gyermeket, ki nem bocsátja többé egy harmad, vagy fél emberöltőig.

Ily hosszú idő már nem csak nyomokat hagy, de széles utat nyit az emberi életében. Természetes tehát, hogy itt kell a leggondosabban ügyelni, hogy ezen utvonal, melyre annyi idő és fáradság áldoztatott, ne az egyoldalú, fonák, hanem az emberileg képzelhető tökéletes, vagyis: egészséges, okos és jellemes ember képzésének magasra czéljához vezessen. Az iskola ugyanis e három irányban fejthet ki tevékenységet, egymint: a testi, a szellemi és az érzelmi vagy erkölcsi kiképzés terén.

De ha felteszszük a kérdést: vajjon elvezet-e hát az iskola a fentebbi czélhoz? Sajnos! azt kell válaszolnunk a tapasztalások után, hogy nem. Tévedés lenne azonban ezt egészen az iskola rovására írni, mivel ezen cél elérésében az iskola nem az egyedüli tényező.

Hogy mennyire felel meg az iskola az első két irányban, annak taglalásába ezúttal nem bocsátkozunk, nem kicsinylésből, hanem egyszerűen azért, mivel most az erkölcsi kiképzést tettük elmélkedésünk tárgyává. — Azt hiszük, senki sem vonja kétségbe, hogy a szellemi és az erkölcsi kiképzés két különböző dolog. Képzelhetünk oly szellemileg képzett embert, ki erkölcsileg teljesen elhagyott s mondhatni állati niveau áll. Van példa rá bőven. Viszont lehet valaki erkölcsileg perfect jellemes ember és szellemileg ugyszólvén teljesen képzetlen. Erre is van elég példa, sőt azt mondhatnók, hogy míg a szellemi kiképzés nem öltött ily széles arányokat, több volt az erkölcsös ember. Ez azonban vita tárgyát képezheti, de az aztán már nem vitás, hanem teljességgel bizonyos, hogy az iskola az ismeretek roppant kifejlődésével lépést tartani akarván, minden idejét az ismeretek közlésére használja fel s az erkölcsi érzület képzésére és megszi árdítására nem marad ideje.

Lázás erőlködés, az idegközpont, az agyvelő, mentől nagyobb megterhelése és kihasználása, habár az organismus összhangjának megbontásával is jellemzik a mai korszellemet. És természetesen a korszellem szabályozza az iskolát. Hogy egy példával világítsam meg a dolgot, ha egy tanító működésének megítéléséről van szó, senki sem kutatja, mit tett növendékei jellemének megszi árdítására, hanem az az első kérdés: mit tudnak a gyermekek? Persze! persze! az jobban is szembeötlő, ha a gyermek egy esomó beszédet ismeretet recitál, mint-hogy mekkora az ő jellemszilárdsága; nem is említve a hasznos-ági szempontokat, melyek manapság a tananyag megállapítására tulságosan követeltetnek és a mely szempontból az erkölcsi érzület megszi árdítására fordított munka csak időpazarlásnak látszik. Innen van aztán, hogy a tanító csak arra törekszik, a mit követelnek tőle, legyen bár ellenkező a meggyőződése, mert nem találkozónék másként elismeréssel. —

Akkora a tévedés ez irányban, hogy maga a hatóság is elősegíti a fonakságot, megteremtven a szakrendszert, a mivel mint szerencsém volt előbbi értekezésemben kimutatni, jökora követ gördített az ügy is gyöngye lábön álló erkölcsi nevelés elé.

Szerény nézetem szerint, okvetlen több időt és nagyobb, sokkal nagyobb gondot kell az erkölcsi érzület megszilárdítására fordítani. Ne csak tanítsunk, hanem neveljünk is.

Azonban e tekintetben a tanítótság, hogy csak az elemi iskoláról szóljak, magától a legjobb szándék mellett is alig tehet valamit.

Köive van a keze. Elő van írva és ki van mérve minden órára és percze a dolga. Most számtan, majd nyelvtan, aztán földrajz, majd irás, magyar és német olvasás, az első és második osztálylan a gyermek beszéd szervei és értelmének gyakorlata stb. stb.

Hát az erkölcsi érzület megszilárdítására irányzott gyakorlat hol van? Hol volna?! Részvéltenség és helyszüke miatt, csak a tanító lelkiismeretében.

Azt vehetné fel valaki, hát a hittan? Nos igen a hittan, a melyhez függelékül az erkölcsi tan is akasztva van, vagyis teljes czime: Hittan és erkölcsi tan; az utóbbi czimét azonban és nem épen alaptalanul elhagyogatja.

Nem szivesen nyulok e tárgyhoz, de nem is térek ki előle. — A hittan azért nem felel meg céljának, azaz, hogy jobban distinguáljunk, céljának talán vallásfelekezeti szempontból megfelel, de nem felel meg a mi célunknak, melylyel az erkölcsi érzület nagyobb ápolására törekszünk, mivel a vallástanítás, mint neve is mutatja, legnagyobb részben a vallási rituálék és formulákkal foglalkozik.

Hasztalan tudja a gyermek pl. hogy 7 szentség van és hogy azok közt a 6. az egyházi rend, a 7-ik meg a házasság stb. ebből nem sokat épül erkölcsiileg, meg sem is értven a mit eldarál; minthogy a héber olvasás sem viszi sokkal előbbre e téren. — Az a számtalan káros hatás, melynek a gyermek ki van téve, magában a családban, de főleg a családon kívül, az utcán, közhelyen, szóval lépten nyomon mindenütt s melyre az inclinatio is az ember természetében fekszik, csak nem ellensúlyozható abban a heti két hittan órában a rituálék és dogmákon kívül fennmarad csekély időtartam alatt? Hogy mennyire nem, mutatja a tapasztalás. — Aztán tulajdonképen az erkölcsi nevelés, a jószívűség, becsület, jellem, tisztaság, rend és munkaszeretet, kötelességével stb. begyakorlása, beedzése nem is lehet a felekezeti hitoktató, vagy hittanir feladata! Vagy az erkölcsi is felkezetek szerint oszlik meg? Van talán romai katolikus, izraelita, lutheranus meg kalvinista erkölcsi? Vallás az lehet és van is sokféle, több mint kellene, de az erkölcsi, úgy véljük, mégis csak egyféle. Valamint tehát a számtan vagy nyelvtan, úgy ez sem ismervén felekezetet, ugyanezen alapon a tanító feladatai közé kell tartoznia és tényleg tartozik is. Hiszen azért adják e'ö a tanítóképezdékben és az egyetemen a bölcsészeti fakultáson a nevelést!

Igazán szeretnénk jól megokolt választ kapni arra: mi teszi indokoltá ezen a régi időkben lehet megfelelő, de napjainkban a köztapasztalás szerint célra nem vezető helytelen rendszer fűntartását a

mely szerint a paedagogiailag arra képzett tanítót kötelessége és hivatása legszelb részének teljesítéséből majdnem teljesen elvonjuk, a felekezeti rítus vagy theologiaiilag képzett hitoktató vagy hittanárra meg egész terjedelmében rábizzuk?

Értsük meg jól a dolgot. Nem akarom én azt mondani, hogy a felekezetek hitoktatói ne foglalkozzanak az erkölcs ápolásával, a világért sem, sőt ellenkezőleg, de abban van az óriási hiba, hogy formaszereleg csak az ő kötelességöknek tekintí mindenki s ebben aztán megnyugodva, mint a ki bebiztosította magát minden veszedelem ellen, azt gondoljuk mindent megtettünk; holott ezen kötelesség minden factorral, mondhatni a társadalom minden egyes tagjával annyira közös, hogy senki sem vonhatja ki magát alóla, legkevésbbé az iskola és abban a tanító, a kinek ez legszorosabb hivatása.

Igenis, tegye meg a szülő, tegye meg a hitoktató, tegye meg a tanító, sőt tegye meg minden ember ez irányban kötelességét, akkor hiszem, czélt is fogunk érni, vagyis több lesz a morális érzület és kevesebb a gyengézs.

Hogy azonban a tanító ebbeli kötelességének jó és hivatászerüleg megfelelhessen, ne csak úgy felületesen mintegy érintse némely tantárgy, mint pl. az olvasmányok kapcsán, ugyan ki ne maradjon azért ez sem, sőt ha lehet támogassuk körét, de még ez mind édes kevés, egymagában csak olyan nesze semmi fogd meg jól; hanem adjuk meg hozzá a módot. Az erkölcsi kiképzés ne legyen mostoha gyermek, helyezük azt megillető jogába.

Rendelje el az illetékes hatóság, hogy: tekintettel miszerint a tanítványok erkölcsi érzésületének, jellemének kiképzése és megszilárdítása is első sorban a tanító hatáskörébe tartozik, az erkölcsen, az alsó fokon alkalmas mesék, jóindulatu tanácsok és példázatok, majd osztályonkint fokozatosan fejlesztve elbeszélések, élet és jellemrajzok alakjában a rendes tantárgyak sorában, egyelőre heti egy órában, esetleg félórákra osztva, minden tanító által a maga osztályában, előadassék és magyaráztassék.*)

T. L. A.

Függeszszük föl a Hivatalos Tanítótestület megalakulását!

No csak addig, a míg a főváros összes egyesületei határoznak az e sorozban kifejezett indítványban.

Lehet, hogy nem hozzám való ilyen szervezeti kérdésekhez szólani, de, mert gondolatomat nem találom föl a sok oldalról kifejezett — tömörülést czélzó — eszmékben: szives hozzászólást kérve, azt érdemleges tárgyalatásra ajánlom.

*) Közreadtuk a cikket, mert alájjában helyes felfogás és meleg ügyesületet nyilatkoznak meg benne. Az indítvány elfogadávától azonban nem várjuk az erkölcsi életnek azt a fellendülését, melyet a cikk írója vár; mert az erkölcsképzés nem tanításon, hanem cselekvésen nyugszik. A francziák éppen nem erkölcsösebbek mint mi, noha náluk már életbe van léptetve az önálló erkölcsi oktatás.

A szerk.

Tapasztalatom alapuló régi meggyőződése, hogy mindaddig, a míg erősebb eszközökhöz nem nyulunk, egyesületeink pangásán, tengődésén. áldatlan voltán nem változtatunk.

Valamivel segítene a fuzionálás, de ha még oly szerencsével oldódik is meg, akkor sem teremjük elő azt a csodákat alkotható helyzetet, a melyet most egy kis jóakarattal, nemes elszántsággal és lelkesedéssel ugyszólván egy varázsütésre előállíthatunk!

Aranykorat teremthetjük elő a tanítósnak!

Soha jobbkor, mint most!

Az eszköz? — Csak annyi, hogy a Hivatalos Tanítótestület szervezzük egész ujja. Szervezzük olyanná, hogy az legyen az *egyedül álló fizetéses egyesület*.

Ennek a testületnek minden fővárosi tanító *hivatalosan tagja*; ennek a testületnek minden fővárosi tanító *fizet kötelelességszerűen*.

Csak a *mennyit?* kérdésen fordul meg az egész!

Ha a Kaszinó mostani tagsági díját — a 10 forintot mind az 1000 fővárosi tanító a kötelező H. Tanítótestületnek fizetné be: ugy 10.000 forintnyi évi jövedelme lenne — csak *önmagunktól!* — a bpesti tanítósnak az ő szellemi működésére, önművelődésére!

A Hivatalos Tanítótestület fölülte állana minden más főv. tanítóegyesületnek. Vagyis alatta állának: a Kaszinó — Népn. Egyesülete, a budai egyesület, a Mária Dorohéa egyesület, az Eötvös-alap, a Tanítók árva-háza-egyesület, — melynek minden főv. tan. fizetésnélküli, hivatalosan beálló tagja lenne s a melyek arányban osztoznának az évi tekintélyes 10 ezer forint és a többi jövedelmen.

A kik kívül esnek a főv. Tanítósnán, vagyis a kik nem kötelezhetők, azok feláron, vagyis évi 5 forint fejében lehetnének az összes egyesületek tagjaivá, ugy szintén a vidéki tanítók is.

De a nem fővárosi tanítók csak egyes egyesületek tagjaivá is lehetnek évi 2—2 forinttal.

Ezek különben olyan részletek, a miket majd az eszmének keresztül küzdése után formálhatunk meg; ugyszintén a kedvezményeket és jótéteményeket, sőt a befizetési összeg megállapítását is, stb.

Eldöntetett az az elv — még olyanok részéről is, a kik elleneztek — hogy nem csak a mai korban, de a míg emberek lesznek, szükséges egy maroknyi kényszer. Szükség van egy-egy intésre, hogy erkölcsi valónkat, a mely nagy dolgok eldöntésénél többször kicsinynek bizonyult, fölemeljük oda, a hova való, de a hova a szét-huzás, pártoskodás és bünös közöny soha följutni nem engedi.

Ez eszme szerint kötelezés csak az lesz, hogy minden fővárosi tanító tagja a Hivatalos Tanítóegyesületnek s fizeti az évi 10 forintnyi díjat (vagy a mennyit majd közösen megállapítunk) — semmi más!

Minden most főnálló egyesület, mint *teljesen szabad egyesület* működnek a H. Tanítótestület kebelében; azzal a jelentékeny különbséggel a mai állapotokkal szemben, hogy 1—2 száz tagja helyett lenne mindegyiknek 1000—1500 tagja bizonyosan, jóval több pedig valószínűen.

A Kaszinónak is lenne létjoga. Kellemes szórakozást, könyvtárt nyújtana a tanítóknak, helyet adna a Népn. Egyletének.

A H. Tanítótestületnek is életrevalóbb célja lenne. Lenne fejjeleg egészséges szervekkel bíró fővárosi testületünk.

S mi kell mindezekhez? Ismétlem: nemes gondolkodás, hozzáértő mellesz és.

Az az évi 10 forintos díj ilyen erkölcsi hatalomnak megteremtésénél szóba sem jöhet.

Még ha áldozat volna, akkor is meg kellene hoznunk!

De beszélhetünk-e áldozatról ekkora emelkedéssel szemben!?

Lehet az is, hogy csak 3—4 évig szorulunk évi 10 forintos befizetésre, azután — az eredményhez képest — leszállítja a Testület, amely nem nyerekedni akar, hanem erkölcsi erőt föntartani s a tanítók művelődését és önképzését elősegíteni.

Tisztelettel kérek minden igazán érdeklődőt, hogy a következő — csak két pontba foglalt indítványt figyelemre méltatni sziveskedjék:

1. Szerveztessék a Hivatalos Tanítótestület olyanná, hogy magába foglalja a fönnebb említett szabadegyesületeket. (Kevesebbet, vagy többet, arról szólhatunk még.)

2. Társuljon minden fönnebb említett egyesület ez eszmének megvalósításához. (Talán más, — szerencsésebb, helyesebb eszközökkel.) *)

Bpest, 1901. nov.

Dorogsághy Dénesné.

Olsvai Farkas Olga †.

Gyászkeretű nyomtatott hír fekszik előttem szomorú meghívásul az utolsó kötelességhez, melylyel a kedves ösmerősnek tartozom.

Egy pillanatra könnyfátyol borul meredő tekintetemre, de a kedves visszaemlékezés jóleső perézeiben mosolygásba vegyül telkem bubánatos hangulata s könnyelmű kedélylyel röpöpnék a pár éves múlt élénk emlékezetébe.

Látom filigrán babaszerű könnyed alakját, amint végigszáguld kurta életpályájának tövises utain, melyre a rózsákat csak az ő vágyainak reménye hintette.

Ha nem futottam volna vele ugyanazon a pályán, tán sietős utjainak célját soha sem tudtam volna meg. Így azonban, ahogy ösmerőségünk pár évi megszakítása után a gyászkeretű lapon látom őt viszont, magam előtt látom életpályájának tövises útját, melyen célzt nem tudott érni az ő gyöngye szervezete.

A kik távol álltak a göröngyös pálya keserűségeitől, csak egy könnyelmű mulatságban, talán egy önfeledett tánczban keresik okát tragikumának; én azonban, a ki hivatalos munkásságának kezdetén láttam benne az önfeláldozó hivatásszeretetnek lángoló tüztét, tudom, hogy ez a tűz emésztette föl gyöngye alakját.

*) Közzétettük e cikket, mert érdemes írójának az erők tömörítését célzó nemes érteklődését mutatja; ámde magát az eszmét ebben az alakjában a benne rejlő belső ellenmondásoknál fogva megöbben kivétel nélkül tartjuk. — Miként véjünk mi a szabad egyesületekben rejlő öböknek egyesítését (küljesen függetlenül a hivatalos testülettől), arról lapunk jelen számának első cikke szól.

A. szerk.

Nőies makacsságával tiltakozott a gyanu ellen, mintha csak terhére lett volna az iskola, pedig én láttam az imádásszerű ragaszkodást, melylyel kis tanítványai körülvették. Nem, mint szerető anyját — mert hisz annak illuzióját gyermeked finom alakja nem kelthette, — hanem a tiszteletreméltó játszótárs babaszerűségével. . . .

A baba összetöit. Rómjain most szomoruan elmerengenek azok a jó barátok, kik a szép lelket is ösmerték benne. Különös játéka a végzetnek, hogy matematikai képzettséggel utalta őt a kenyérkereső pályára, holott természetes tulajdonai gyönyöü-égül teremtették a világra. Mert művészlélek volt a szonak minden értelmében: művészlélek tan férfit fölött állt, jóléhet nőiességének külső és szivbeli előnyei a nők sorában is első helyre jutatták.

Épp azért talán a nők közül igaz, benső barátja nem is lehetett sok, mert a nők nem szivesen barátkoznak azokkal, kik minőségben fölöttük állnak. De hát őt el nem keserítette, mert az ő elérhetetlen ezélya egy kimagasló, nagyra tört életnek boldog álma volt s megtört reménye lett.

Isten nyugosztalja!

r. s.

IRODALOM.

Örök vágyak ezim alatt költeményeket bocsát közre lapunk tehetséges fiatal munkatársa *Simon Lajos*. Felhívjuk a költemény-kötet olvasóink figyelmét.

A csinos kiadásban megjelenő könyv ára füzve 2 korona, diszkötésben 4 korona.

Megrendelhető a pénz előleges beküldése vagy utánvétel útján. Előfizetési pénzek a szerző ezimére: I. Tábor-utca 8. szám. I. em. küldendők.

Gyűjtőknek tíz előfizető után *ingyen* példány jár.

Termesztan és vegytan a kath. népiskolák felső osztályai számára. A püspöki kar által kiadott tanterv nyomán írta *Gyóffy János*. Budapest, 1901. 8-adrét, 36 lap. Számos képpel. Ára kötve 20 fill. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában (Szentkirályi-utca 28b. szám), honnan egy levelező-lapon történő megközésre mutatványpéldánnyal szivesen szolgálnak.

VEGYESEK.

Meghívó. A Népnevelők Budapesti Egyesülete évi rendes közgyűlést f. é. december hó 8-an (vasárnap délután 9 órakor) tartja a VI. ker. 115. ördöszi községi elemi iskola épületben. Felkérjük egyféléünk m. t. tagjait, hogy a közgyűlésre minél többen jelenjenek meg, mert a tervben volt fuzió ügyében ez a közgyűlés fog határozni. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó: „A nemzeti nevelésről.“ 2. Krasznay István felolvasása. „Az iskolai könyvtéről.“ 3. Titkári jelentés. 4. A számvizsgáló bizottság jelentése. 5. Elterjesztés a Magyar Tanítók Kaszinójával való egyesülés tárgyában. 6. Indiványok. Budapest, 1901. december hó 1-én.

Az előirat.

A népoktatás egysége. A közokt. miniszterium népoktatási osztályát 3 önálló részre bontották (elemi iskola, polg. iskola, tanítóképző) s mindegyiknek élére önálló osztályvezetőt rendeltek. Ez a tény teljes vereség a népoktatás szervezeti kapcsolatának híveire.

A vallás- és közoktatásügyi tárca kiadási előirányzata az 1092. évre nálunk 34 878,386 korona, Ausztriában 79 008, 69 korona, tehát több mint kétszerannyi. Az emelkedés az 1901. évhez képest nálunk 3 583 840 kor. Ausztriában 3 894 711 kor. Nálunk az állami rendes kiadásoknak 3 52%, a fordítatik a vallás- és közokt. tárca címjaira, Ausztriában a rendes kiadások 4 76%, a Legközelebb már arról is szó l ezen, hogy ezekből az összegekből mennyi fordítatik tisztán közoktatási célokra.

A tisztviselők anyagi dolgai szerencsésen megoldódtak. A trónbeszéd ugyan agető szükség "nek mondja a tisztviselők anyagi ügyeinek rendezését", a pénzügyminiszter azonban már éppen nem találja olyan égeőnek a dolog elintézését; sőt olyan bizonytalan terminusra odázza el, miat a — bornnyuzzó péntek, mielőtt azt mondja, hogy:

A tisztviselők fizetésrendezése jóval többre kerül, mint a tisztviselők számitják; ez a kérdés azonban nem oldható meg, csakis egy uton: a közigazgatás reformja után a létszám apasztásával.

Már most, hogy mikor leszünk a „közigazgatás reformja után“, az szörnyen bizonytalan dolog. Ha a reform gyors tempóban halad 5 esztendő múlva, ha úgy na ad a mint megindult, akkor úgy 80—90 év múlva. — Miután a központosítás ellen küzdő szélsőbal megerősöött s így a siker nagy reményességével meh t bele a Szap ry alatt megkezdett obstructiona, az utóbbi határidő a valóbbeszű. Ilyenformán könnyű lenne rendezni a tanítók fizetését is, ha egyáltalában érdemes lenne erről a bagateil dologról csak beszélni is.

Iparos-munkás előadások. Az „Iparos-munkások képzésére alakult upesti bizottság“ minden vasárnap délután 4 órákor ismeretterjesztő előadásokat tart a természettan, vegytan történelem, földrajz, alkotmánytan és egészségügy köréből. Az előadások november hó 10-án kezdődtek. A bizottság eddig 957 órára időnre szóló és 410 egy előadásra érvényos jegyett a lott ki. Ezeken kívül a bizottság ingyenes esti rajtanyomat és a polgári ügyiratok szerkesztéséből, valamint az ipari könyvtárból is tart esti tanfolyamot. Az előadásokat és esti tanfolyamokat End re János székfőv. tanító vezeti.

Japánban 1871-ben alkottak modern népoktatási törvényt. Azóta 30,000 iskola épült, melyekbe 4,000,000 tanuló jár. 1880-ban kimondatott a 6-tól 14 éves korig terjedő tankötelezettség. 1838-ban már 48 tanítóképzője volt az országnak. A hittani oktatás a japáni iskolákban teljesen hiányzik.

Test fogratkozásban szenvedő szegény gyermekekhez a tanítók a házba járnak kü ön órákra — Berliabon. Az ezzel megbizott tanítók díjazására 10,000 marka van fölvéve a városi költségvetésbe!

A „rendiszter.“ Szabó B László a mult esütörtökön nagyszabáun előadást tartott a fővárosi tanítóág erőtlenségének okáról, arról a „rendiszter“-ről, mely az erők egyesítésének utját állotta. A jövő héten bővebben ismertetjük, ese leg későbbjük az előadást.

TARTALOM.

Nagy és hatalmas szabad egyesület — A munka szerepe a nevelésben. — A Tanító testület szervezete. — A nevelés az iskolában. — Hűgesszük föl a Hivatalos Tanítótestület megalakulását! — Olcsvai Farkas Olga. — Irodalom. — Vegyesek.

Laptulajdonos: A Népinevelők Budapesti Egyesülete

Kiadó: „Hunnia“-nyomda, Budapest VI., Teréz-körút 3.

„Hunnia“, könyvnyomda Budapest, Teréz-körút 3.